

Међуверски дијалог Србије и Индонезије

Државно-верска делегација Републике Србије борави у званичној посети Индонезији од 21. до 26. октобра 2019. године ради учешћа на Четвртом билатералном међуверском дијалогу Србије и Индонезије.

Конференција се одржава у Џогџакarti, граду на југозападу Индонезије. Државно-верска делегација Републике Србије допутовала је у Џогџакарту 22. октобра 2019. године.

Званични сусрети представника двеју земљаља отпочео је у среду, 23. октобра, у сали за конференције хотела „Мериот“ у Џогџакarti. Конференцију је отворио и одржао уводно слово г. Ђећеп Хераван, генерални директор за информације и јавну дипломатију Министарства спољних послова Републике Индонезије. Поред срдачне добродошлице и упознавања присутних са историјом града, града где су култура и религија сједињени у одличној хармонији, господин Хераван подсетио је на значај међурелигијског дијалога Индонезије и Србије. Између осталог, присутне је подсетио на први билатерални дијалог Србије и Индонезије одржан 2011. године, који је

оцењен као најбоље икада одржан дијалог са другом државом. Индонезија већ дужи низ година одржава међуверски дијалог са преко тридесет земаља.

Затим се обратио г. Мирко Чикириз, државни секретар у Министарству правде Републике Србије и шеф делегације, који је, између осталог, рекао да Србија сматра Индонезију великим и традиционалним пријатељем и важним партнером за сарадњу. Ове године обележавамо 65. годишњицу од успостављања дипломатских и пријатељских билателарних односа, па се искрено надамо да ће се наши свеукупни односи још брже развијати у будућности. Будући да већ више од две деценије Република Индонезија одржава међуверске дијалоге са партнерским земљама широм света, а од 2011. године и са Републиком Србијом, велика нам је част што смо и у тој области постали партнери, јер данас почиње Четврти међуверски дијалог делегација наших земаља. Од Четвртог билатералног, међуверског дијалога очекујем исте резултате које су дали сви претходни дијалози – размену знања, нове договоре и неговање склада различитости, што ће допринети још чвршћим, пријатељским односима наших земаља.

**Прва пленарна седница на тему:
„Оснаживање жена и омладине ка инклузивном друштву”**

После паузе уследила је прва пленарна сесија на тему: „Оснаживање жена и омладине ка инклузивном друштву”. Поздравно слово је одржао модератор сесије др Марко Николић, помоћник директора у Управи за сарадњу с Црквама и верским заједницама, заменик шефа делегације и координатор Четвртог билатералног међуверског дијалога Србије и Индонезије. Господин Николић је рекао, између осталог, да из религијске перспективе у данашњем свету, углавном али непоколебиво, афирмише се категорија „вредносне неутралности” као оквир и одговор на изазов све дубље кризе идентитета народа и држава, и последично, сада већ егзистенцијалну потребу њиховог преображаја, опстанка и развоја. Очигледно је да душа појединца све израженије проживљава „распеће” између превлађујућег секуларистичко-материјалистичког и антропоцентричног, с једне, и теоцентричног духа, с друге стране. Највећи број држава у свету заснивају своје стратегије опстанка и развоја на синтагми „јединства различитости”, чији се први степен остварења своди на *економско-политичку интеграцију*. У том контексту мора се нагласити да појмови људских права, слободе, демократије, владавине права и правне државе, у мањој или већој мери, представљају *симбиозу секуларизованих сурогата хришћанских, хиндуистичких, будистичких, исламских, јудаистичких и других религијских*

вредности и начела, што најбоље потврђује анализа садржаја њихових Светих књига. Управо због тога, пре и изнад свега, треба имати на уму чињеницу да „гориво за развој“ света, независно од категорије пролазног времена, представљају „вредносно-критички“, „вредносно-интегративни“, миротворачки, социјално-безбедносни и индивидуално-психолошки потенцијали његових религијских заједница. Република Србија се зато залаже за афирмацију и унапређење међурелигијског и екуменског дијалога на свим нивоима, као стратешког оквира и претпоставке за витално важну реафирмацију и примену универзалних етичких и моралних начела у свету, свесно и активно дајући свој органски допринос овом процесу. У контексту дефинисаног наслова Четвртог међуверског двостраног дијалога Србије и Индонезије — *Одрживи Мир и Хармонија: Ангажовање жена, младих и медија* — желео бих само да нагласим да „спољашњег мира и хармоније“ нема и не може бити независно од постојања „унутарњег мира“ у појединцима, који, опет, у изворној и највећој мери представља последицу њиховог односа са „вертикалом“, која се онда пројектује у „хоризонтали“ кроз делатни однос према читавом свету и окружењу. Због свега реченог, Република Србија, између осталог, и кроз разноврсне активности Управе за односе са Црквама и верским заједницама при Министарства правде, и у наредном раздобљу пружиће недвосмислену и активну подршку афирмацији верских слобода и унапређењу положаја својих Цркава и верских заједница у друштву, незаменљивих и органских субјеката у процесима „вредносне интеграције“ на Балкану, у Европи и читавом свету. У том смислу наставиће да пружа пуну подршку афирмацији позиције и улоге жена и младих у друштву, између осталог, и кроз медије својих верских заједница.

Прво излагање је имао Преосвећени Епископ мохачки Исихије. Епископ Исихије је пренео поздраве Његове Светости Патријарха српског господина Иринеја, а после уводног слова и поздрава домаћину и гостима одржао је излагање на тему: „Заједнички живот: Улога религије у зближавању људи“. Епископово излагање било је у целости на енглеском језику. Преосвећени је, између осталог, нагласио да је породица један од најчешће нападнутих елемената друштва. Природна и Богом дана хијерархија и склад ове основне јединице и грађевног блока су оспоравани. Наше разумевање породице потиче из брака, који је свети и освећен. Брак је трајна, слободна, вољна заједница љубави између мушкарца и жене: „... мушкарац ће напустити оца и мајку и бити сједињен са својом женом, а њих двоје ће бити једно тело.“ (Еф 5,31). Овај мистички спој мушкарца и жене представља Царство Долазећег доба; уједно је то и задатак који му је дао Бог, заједница у којој мушкарац и жена теже ка савршенству живота и достижу га у све већем степену

садашњег живота ... Поштовање традиционалних вредности у породици и целокупном друштву једини је поуздан и плодан начин за свет. Он омогућује стабилну основу, чак и ако се своди на само „мало стадо“ верних, па чак и ако их секуларизовани свет одбацује, штавише, и прогања. Чврсто верујемо да ће верници превладати до краја, живећи и функционишући заиста у породицама. Молимо се Богу да овај уважени скуп послужи да продубимо нашу свест о тим вредностима и да их додатно ојачамо и промовишемо у нашим друштвима...”

Следећи говорник била је представник Републике Индонезије, гђа Дви Рубијанти Колифа, генерални секретар Азијске муслиманске акционе мреже. Говорила је на тему: „Опасност дијалога или храбар разговор”. Излагање потпомугнуто видео презентациојом сликовито је дочарало положај жена у друштву Републике Индонезије, као и изазове унутрашњег религијског дијалога.

После дискусије присутнима се обратила др Инаја Рохманија, продекан за студентска питања, и сарадник Државног исламског универзитета Сунах Калијага. Презентацију је отпочела покушајем да се разумеју радикалне групације и религијска искључивост. Снажан колектив и медијска видљивост су кључни у промовисању мира.

Следећи говорник је био профеор др Абдулах Нуман, србијански муфтија, који је говорио на тему: „Развитак људског окружења”. Између осталог, рекао је да често заборављамо на улогу жене у друштву и да је време да почнемо да стварамо позитивнију атмосферу. У исламској традици и верским зборницима све што је написано о женама писали су мушкарци. Основна права жена су нарушена. Када друштво изгуби веру (Цркву), онда се ослања на културу. Први људи нису имали никакав политички систем. Били су само њих двоје који су живели по закону Божјем.

Убрзо затим обратио се монсињор Мр Александар Коначевић, генерални викар Београдске надбискупије Римокатоличке Цркве у Србији. Говорио је на тему: *„Оспособљавање жена и младих за активно укључивање у друштвене активности”*, Између осталог, рекао је да је захтев за „ослобађање” жена од „власти” мушкараца рађао напад феминизма на хришћанску веру. Не треба посебно говорити шта породица значи за хришћанство. Хришћанско поимање никад није укључивало робовање једног лица другим лицима, па тако није схватало ни брак ни улоге унутар породице, па је баш зато феминистички напад извршен у тренутку када се одбацују сви видови људске љубави и поштовања, узајамности и заједништв. Ако желите осигурати сигуран и

поуздан положај жена у нашим религијским заједницама и у друштву уопште, морамо се упознати са оним што нам долази из света, зашто је прст уперен у нас. Можда више није у питању борба жена за жене, можда је управо време борбе брачних супружника, мужа и жена, за права, за своју сигурност како би место породице у религијској, конкретно у хришћанској заједници постало ослобођено место заштите сваког члана породице, а посебно жена, које се рађају у једној породици и рађају нову породицу. Немојте говорити више о промовисању права појединачно док не заштитите језгро око којих сваки човек узраста. Управо она – породица јесте место унутар заједнице за које се сваки верник мора борити.

Друга пленарна седница на тему:

„Унапређење улоге медија и новинара у одржавању мира и хармоније”

Друга пленарна седница је почела после паузе, у 14 часова по локалном времену. Поздравно слово је одржао модератор сесије Еко Ријади, начелник Центра за људска права при Исламском универзитету у Индонезији. Између осталог је рекао да је предмет и циљ ове сесије анализа утицаја друштвених медија на друштво и промоција мира, као и унапређење улоге медија и новинара у одржавању хармоније. Друштвени медији, а због свог великог утицаја и значаја за свакодневни живот човека, представљају веома важан чинилац савременог друштва, те се могу посматрати као покретачи друштвених промена и ствараоци друштвених трендова.

Прво излагање друге сесије припало је потписнику ових редова, протођакону Дамјану Божићу, главном и одговорном уреднику *Православља*, новина Српске Патријаршије. Говорио је на тему: *"Peace without truth: meaningless vitality"*. Излагање је у целости било на енглеском језику, а било је подељено у неколико целина. Дефинисан је појам медија да би после задатих теза излагач покушао да одговори на постављена питања: Можемо ли имати мир без истине? Шта је за нас процес суочавања са истином... За нас људе у вери чак бисмо то могли да назовемо и покајањем. Улога медија јесте да говори истину каква год да је она, јер само тако можемо се суочити са друштвом које ће да да одговор, добар или лош, и на основу тога напредоваће и тежити ка миру или ка немиру. На крају је појашњен утицај и значај медија, као и обликовање нове и другачије социјалне стварности.

После дуже дискусије, следеће излагање на тему „Премошћвање различитости – Триологија међурелигијског и етничког дијалога” изнео је др Устади Хамза, предавач на Исламском државном универзитету Сунан Калијага. Излагање је било потпомогнуто видео пројекцијом. Јасно и прецизно

др Хамза износи проблеме са којима се медији суочавају у Републици Индонезији, као и муслимаснски свет уопште.

Убрзо затим обратио се наредни говорник, Фахд Пахдеи, саветник у Извршној канцеларији Председника Републике Индонезије и извршни директор „Диги-Трупе“ Индонезије. Излагање, такође потпомогнуто видео пројекцијом, бавило се темом значаја медија као помоћи у оспособљавању и враћању деликвената на нови пут.

После дискусије присутнима се обратио г. Бела Халас, Бискуп Реформаторске хришћанске Цркве у Србији. Говоро је на тему: „Улога новинара у одржавању мира и хармоније“. Рекао је, између осталог, да у пракси постоје верски и световни медији. Улога верских медија треба да се испољи у ширењу мира, љубави и разумевања међу људима. Такође, треба да воде рачуна о садржају како не би потенцирали екстремне поруке, те да не би изазивали нетрпељивост међу људима. С друге стране, улога световних медија је да објективно извештавају о Црквама и верским заједницама пошто медији имају снажан утицај на јавност.

После одговора на питања и дискусије на наведену тему, кратку рекапитулацију досадашња три одржана међуверска дијалога Србије и Индонезије изложила је Јована Раковић, саветник за међуверски дијалог у Управи за сарадњу с Црквама и верским заједницама Републике Србије. Такође је престављен зборник радова са свих досадашњих скупова под насловом „Међуверски дијалог Србије и Индонезије“.

Његова Екселенција Мохамад Чандра Виђа Јуда, амбасадор Републике Индонезије у Београду, представио је заједничку изјаву двеју делегација као резултат данашњих дискусија и даљег развоја дијалога, а завршна реч у име Републике Индонезије припала је Његовој Екселенцији Диару Нурбинтору.

Завршна реч у име делегације Републике Србије припала је др Фериду Булићу, помоћнику директора у Сектору за међуверски дијалог у Управи за сарадњу с Црквама и верским заједницама Републике Србије. Др Булић је, између осталог, рекао је да претходна три међуверска дијалога наших двеју земаља показују и доказују да дијалози имају велики потенцијал. Нас раздвајају хиљаде километара, историја, култура, гране уметности, али нас вера зближава и упућује једне на друге. Ми сматрамо да смо у здравом и хармоничном друштву заснованом на универзалним вредностима, владавини права у којем сви друштвени чиниоци врше своју мисију. Надамо се и дубоко верујемо да ћемо друштвене потенцијале наших двеју земаља успети да још

више унапредимо.

Чланови посланства Републике Србије чине: Мирко Чикириз, државни секретар у Министарству правде Републике Србије, шеф делегације; др Марко Николић, помоћник директора у Сектору за сарадњу с Црквама и верским заједницама при Управи за сарадњу с Црквама и верским заједницама, заменик шефа делегације и координатор Четвртог билатералног међуверског дијалога Србије и Индонезије; др Ферид Булић, помоћник директора у Сектору за међуверски дијалог при Управи за сарадњу с Црквама и верским заједницама; Татјана Цонић, амбасадор и помоћник министра за билатералну сарадњу у Министарству спољних послова Републике Србије; Слободан Маринковић, амбасадор Републике Србије у Републици Индонезији; Исихије Рогић, српски православни Епископ мохачки; проф. др Абдулах еф. Нуман, заменик реису-л-улеме Ријасета Исламске заједнице Србије и муфтија србијански; монсињор Мр Александар Ковачевић, генерални викар Београдске надбискупије; Мустафа еф. Јусуфспахић, муфтија београдски и војни; Бела Халас, бискуп Реформатске Хришћанске Цркве; протођакон др Дамјан Божић, главни и одговорни уредник „Православља“, новина Српске Патријаршије; Виктор Цветковић, службеник Каритаса; Јована Раковић, саветник за међуверски дијалог при Управи за сарадњу с Црквама и верским заједницама.

Овим је завршен званични део. Следећег дана је у плану обилазак Државног универзитета, хиндуистичког храма Кимпулан, велике џамије Кауман, храма Боробудур, као и сусрет са православном црквеном заједницом у Џогџакрти.

протођакон др Дамјан С. Божић

Члан државно-верске делегације Републике Србије

- spc.rs